

Maneres de comprar i vendre

Hi ha, és clar, moltes maneres de comprar i de vendre —operacions que, com se sap, si bé de signe contrari, són correlatives i indesligables quan es realitzen efectivament—, però ara ens importa d'ocupar-nos únicament d'algunes d'elles. En primer lloc, de la de comprar o vendre en grans quantitats o bé, contràriament, en petites quantitats. De la primera modalitat en diem *a l'engròs* i de la segona *a la menuda* o *al detall*. En castellà, les locucions que indiquen aquestes dues modalitats de compra-venda s'han format amb els adjectius «mayor» i «menor», locucions que presenten diverses variants totes les quals sembla que no hi són pas admissibles. A nosaltres, però, ens preocupa solament que la nostra locució tan genuïna *a l'engròs* es vegi sovint substituïda per «al major» o alguna de les seves variants. No s'esdevé, en canvi, un fet anàleg amb *a la menuda* o *al detall*, segurament perquè aquesta darrera locució també s'ha generalitzat en castellà, bé que els seus preceptistes la rebutgen. En certs establiments o magatzems, en els rètols indicadors dels departaments on es despatxa el gènere d'acord amb cada una d'aquestes variants, diu, concisament —amb aquesta concisió sovint tan poc recomanable—, «mayor» i «detall», fet que ha contribuït notablement a la lamentable substitució que hem exposat i a la qual bé caldria mirar de posar remei.

Més problemàtic resulta indicar quina és la nostra expressió equivalent a la del castellà «a granel», avui també molt generalitzada. Hom sol proposar, en formular-se aquesta pregunta, *a la menuda*, d'acord amb alguns diccionaris d'equivalències, però s'hi sol objectar, amb raó, que es tracta de dues coses diferents. I, tanmateix, el Diccionari Fabra recull una locució a la qual atribueix, entre d'altres significats, el que equival exactament a «a granel», *a lloure*, que defineix així: «A pes, a grapats, etc., dit d'una cosa que sol vendre's en vasos; paquets, etc.», però no n'hem sabut trobar cap més referència enlloc. Els diversos diccionaris d'equivalències que hem consultat, entre ells els d'Albertí, Moll i Miracle, ignoren *a lloure* significat «a granel» —volem dir, que no han advertit la definició de Fabra o bé que no han jutjat oportú de prendre-la en consideració— i l'Alcover-Moll només atribueix a aquesta locució els valors ben coneguts «lliurement», «sense subjecció», etc. —com en l'exemple del cèlebre poema «El pi de Formentor».

En canvi, el mateix DCVB indica *a orri* o *en orri*, amb significats variables segons l'ús de cada comarca —«en gran massa», «sense mesura», «de qualsevol manera», etc.—, algun dels quals s'acosta molt al que ens preocupa. A més, segons Coromines (DCEC), *a orri* i «a granel» són casos paral·lels —«granel» es relaciona amb el gra i *orri* abans volia dir «graner»—, però no trobem enlloc que aquestes expressions s'hagin usat correntment en el llenguatge del comerç i creiem que avui serien de difícil implantació (el mateix Moll s'absté de proposar l'equivalència «a granel» *en orri*). Hi ha, és cert, *a pes*, que té, però, una limitació. Ens resta, doncs, *a lloure*, expressió sobre la qual seria interessant de saber si hi ha més referències.